

„Edinost“

haja enkrat na dan, razen nedelj in
dr. ankov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročeno brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo poštne številke po 6 stotink (3 nvd.); avstrijske pa po 8 stotink (4 nvd.).

Telefon št. 570.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepriljubljeni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Razgovor z drom. Riegrom.

IV.

Bar. dr. Rieger se je spomnil v razgovoru jednega dogodka, ki ga je l. 1866 doživel sam. Prusaki, pripoveduje Rieger, so bili zasedli Češko in so bili, med drugim tudi tu, kjer prebivam sedaj, v Maleču... Moral sem iti v Prago po opraviilih in v ta namen sem si oskrbel pruski potni list. Na potu pa me je vendar ustavil pruski patrolj in, kljubu mojemu spričevalu, kljubu mojim protestom, so mi vzeli konje in me prisilili stopiti z voza. Častnik je bil toliko bolj srdit na me, ker sem mu rekel, da, če mi odjemlje konje, mi more odvzeti tudi moj portmoné. S kratka: zaprl so me, in drugi dan sem moral postaviti se pred vojno sodišče: no, zarano je bilo vojakom ukazano, vzdigniti se dalje, in jaz sem moral marsirati žnjimi. Slučajno sem prišel med poljske vojakke, in že tedaj, v pogovarjanju žnjimi, se nisem malo čudil kulturnim vsemom Poljakov pod egido pruskih šolskih zakonov. Nemei, kakor naravno, s svojimi poslednjimi ukrepi so le poslabšali svoje delo, kakor, na primer, s prepovedjo propovedovanja zakona Božjega na poljskem jeziku. Vsled tega je poljsko duhovenstvo v novo prešlo izključeno na stran Poljakov. A mi vemo iz svojega lastnega primera, kako mnogo je pomagala delu prevojenja češkega naroda ta okolnost, da je bilo naše duhovenstvo vsikdar na strani svojega naroda. Da, tudi v obče, mi Čehi, smo dali primer redke složenosti (jedinodušja) in redke občenosti v delu: med plemstvom, inteligencijo in narodom. Mi, vsled tega, smo dosegli neobičajno mnogo, in jaz pokazem vsaj zato, da v nas Čehih ni takih, ki bi ne znali čitati in pisati, z izjemo morda gluhozem, idijotov itd. Ali ne mislite, da je to — zaslug države! Ne, to je naša češka nacionalna zaslug, in v dokaz temu se jaz sklicujem na zanikalni (negativni) primer naše avstrijske Poljske. Zakaj je tam tako veliko število takih, ki ne znajo čitati in pisati? Zakaj je tam še masa toliko ne-

vedna? Da, radi tega, da je tam plemstvo vsikdar sledilo in sledi še z redko sebičnostjo svojim lastnim interesom^{*)}, nikakor ne skrbeče za interese mase, za njene duševne potrebe in povzdignjenje njene kulturne nižine. Pri nas pa smo skrbeli za to; to je naša sreča, in mi smo ponosni na dosežene vpehe... Pri nas se je povzdignila tudi obrt, in češka podjetja se nahajajo ne le v Avstriji, temveč tudi v Rusiji in celo v Italiji. To je dokaz, da med Čehi je tudi potrebnih kapitalov, četudi smo gledé na podjetnost še daleč za Nemei.

Naposled sta se dr. Rieger pa ruski novinar pomenila še o načelnih pravih Nemcev pa Čehov do češke zemlje.

Nemei se drznejo trditi, kakor da bi bili oni imeli Češko v svoji posesti davno pred tem, nego so jo zasedli Slovani. Ali je treba dokazovati nasprotno po tem, ko je dokazano zgodovinski, da Tevtonci so bili tu, na Češkem, samo začasno in mimogredé na poti svoji v druge bolj plodnosne zemlje? No, med tem: prehajati mimo — in pa med tem: posedati deželo, je vendar velik razloček. In zakaj bi mi, Slovani, ne mogli delati tega, kar bi dejanski mogli storiti: pokazati Nemei, da po deželah njih sedanjega gospodarstva, je dejanski živela v svoj čas in posedala zemljo slovanska narodnost^{**)}? Dalje, Nemei snujejo svoja prava do Češke tudi še s tem, kakor da bi bila Češka v svoj čas pripadala nemški zvezi. To pa zopet ni tako. Pač je bila doba, ko je češko kraljestvo stalo v znani zavisnosti od Nemcev in je plačevalo davek Nemčiji. No, Čehi niso imeli obbeh dolžnosti z Nemei in, na tak način, niso pripadali k zvezi. Res, mi smo z Nemei imeli jedno in isto kulturo, mi smo imeli, kakor tudi oni, epoho viteštva itd., ali Češka je ostajala vsikdar samostalna in suverenna, in sicer vsled tega, ker je obdana od gorá, in vsled tega, ker smo imeli

^{*)} Vendar, vendar! Ta možata izjava dobro dé človeku: da je oni češki prvi stari pravak na svoje stare dni poljski zlahti vsaj v jedni točki povedal, kar zasluži. Hvala Riegromu.

Op. poročevalca.

^{**)} Slovenci sami bi dobili po tem načelu toliko dežel nazaj, da bi mogli sami celó za današnje zahteve zasnovati svojo samostalno državo.

Op. poročevalca.

važno mesto in bom čakal tam svoje zlato, svojo blago — svojo največo srečo. Pridi!

Bilo je še listkov in zapiskov. Iz vseh govori velika, vroča ljubezen. Ko sem bil čital prvič, a čital večkrat zaporedoma, sem se bil odločil slednjič, da povprašam mater, da-li je njej znano kaj? Ni se spomnila takoj, za kaj gre tu, pa sem jej moral pokazati takó pismo kakor sliko. Tedaj je vedela takoj, da je moj oče pripovedoval, kako je še kakor otrok čul o davno prošlem dogodku najboljšega prijatelja očeta njegovega in je je povedal vso zgodbo. Spominjala se je dobro: no, vendar smo naprosili očeta o prvi priliki, da nam jo pove.

Tako sem izvedel to dogodbo.

Liste je bil zbral ded po tragičnem koncu zaljubljenih dvojice, da si v pijetnem čuvanju spominov na najboljšega si prijatelja olajša dušo od velike žalosti za dragim tovarišem od mladih nog.

Ta prijatelj se je imenoval Ivan Deligjorgjevič. Bil je potomec ene tistih starih hrvatskih rodbin, ki so po ustrojenju vojne kraljevine po največem delu kraljevine Hrvatske izgubile podedovano imenje, pa so v zameno temu morale — sinove svoje davati v cesarsko vojno službo. Tako so Deligjorgjeviči, ali, kakor se jim je plemu prvotno imenovalo — Karinići: skozi tri stoletja dajali toliko cesarski kolikor banski vojski nešteti junakov,

nekoliko jako energičnih kraljev. Pozneje, ko je prišla naša samostalnost h koncu, so vendar še vedno poštevali suverenost kraljestva Češkega. Ko je, na primer, Friderik Veliki po svoji zmagoviti vojni dobil od Marije Terezije Sileško, je silil on na to, da bi to odeppljenje priznal tudi češki (deželni) zbor, ker je vedel, da Češka je suverenna, in da po ustavi Marija Terezija ni imela prava oddajati zemljo brez sankcije češkega zbora. Ali pa morda ni bila v priznanje suverenosti Češke ta okolnost, da je bil l. 1804 naslov avstrijskega cesarja sprejet od monarha, v lastnosti osebe, noseče istočasno koroni češkega in ogrskega kraljestva? Ko se jedenkrat neko sporno vprašanje od čeških sodišč ni rešilo v zmislu zaželenem od jedne stranke, in ko se je pritožnik obrnil z apelacijo do nemškega sodišča, je cesar Franc napisal, da apelacija (priziv) ni dopuščena, ker češka se kaže kakor suverenna dežela. Jaz bi bil — naprosil je dr. Rieger ruskega gosta — Vam jako hvaležen, ko bi Vi, v ruskih novinah, spomnili zlasti na to dejstvo v protivesje izvajanjem (sklepanjem) o pravih do Češke, kakoršna delajo Nemei radi svoje koristi...

Dovolite, g. doktor, odkrito vprašanje: ali se nadejate Vi, da cesar Franc Josip izpolni ne jedenkrat od njega dano obečanje, da se da koronati češkim kraljem?

Jaz se tega ne nadejam več — je odgovoril dr. Rieger.

S tem sta završila svoj razgovor.

Ypsilon.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 28. avgusta 1901

Državni zbor. Iz Prage javljajo, da se državni zbor snide dne 20. oktobra.

Deželnozborske volitve na Kranjskem. Minolo nedeljo je bil v Vipavi shod, na katerem je govoril dr. Tavčar. Po zadilu »Slov. Naroda« je bilo navzočih do 2000 udeležencev. Na shodu sti bili navzoči obe stranki, a rečeni list priznaje, da so se tudi politični nasprotniki dra. Tavčarja vedli povsem dostojno. Kandidatura Ivana Božiča je bila proglašena z veliko večino.

Isti dan js govoril dr. Šusteršič na Raki

katerih imena so čuvali toliko kronika kolikor zapisniki graške komore in hofkriegsrata, pa tudi sama narodna pesem. Oče se je bil odlikoval že na začetku francoskih vojn v toliki meri, da je jako hitro dosegel generalsko čast, dobil red Marije Terezije in potem tudi baronstvo. Sina Ivana, jedinega, je dal, po tedanji navadi hrvatske gospode najprej odgajati v latinskih šolah in mu dal dovršiti prava na jedni boljih pravoslavnih akademij v severni Ogerski. Tu se je Ivan seznanil z dedom svojim. Podobne rodbinske razmere in vsakako tudi sorodni si duši sti zvezali oba mladeniča v ozko prijateljstvo, ki ni odnehalo ni tedaj, ko je Ivan po dovršenih naukih, po želji očeta stopil, v cesarsko vojsko, a ded moj se je vrnil v domovino na svoje imetje v Pokuplju. A to prijateljstvo se je vzdržavalo tudi s tem, da je Ivan v regimentu, v kateri je bil vstopil, našel rokajaka mojemu dedu; temu rojaku se je bil tudi priljubil in oba sta sklenila prijateljstvo. Mladi Ivan se je hitro izkazal v vojni službi in ne samo kakor sin slavnega očeta in uglednega generala. Ni trajalo dolgo, pak si je prislužil častniški patent.

Ko je vojna nehala in je nastale upanje, da se mir ne bo več kalil tako hitro, šel je Ivan domov na Hrvatsko, kjer sta mu živela stari oče in stara mati, a pri njiju tudi njegova mati, katera ni mogla živeti pri so-

in v Leskovcu, kjer so vsprejeli kandidaturu posestnika Josipa Dularja.

Katoliški in protestni shodi. Zavedno s katoliškim shodom v nemških Litomericah je bil tudi tak shod v češkem Kromerizu na Moravskem. In kakor so v Litomericah nemški radikalei priredili svoj protestni shod, tako so tudi Čehi v Prostejevu priredili tak shod v protest proti shodu v Kromerizu.

Katoliškemu shodu v Kromerizu je predsedoval dr. prof. Jaroslav Thun. Prvi je govoril poslanec dr. Hruban, ki je gibanje »proč od Rima« označal kakor veleizdajalsko. Rekel je, da treba ustvariti mogočno organizacijo, obsejajočo vso daželo. Nositelji Cirilo-Metodijske ideje so odrešitelji. Cilj je povratek k pravi veri. Na klic »proč od Rima« treba odgovoriti s klici tisočermi »tja k Rimu!« Drugi govornik Holavšek je govoril o socialnem vprašanju, katero da je možno rešiti le na podstavi načel katoliške vere.

Na otvoritveno sejo tega shoda je došlo nad 10.000 ljudi.

Protestnega shodu v Prostejevu se je udeležilo — po sporočilih v dunajskih listih — do 40.000 ljudi. Predsedoval je posl. Vichodil. Govorilo je več poslancev, ki so povdarjali, da katoliški shod v Kromerizu ima političke tendence. V vsprejeti resolucije se je shod izrekel proti vsakemu kompromisu s klerikalei v državnem in deželnem zboru.

Nekoliko podatkov še o nemškem protestnem shodu v Litomericah.

Poslanec Schreiter je med drugim, začel govoriti tudi o dinastiji, rekši, da ista mora čisto trpeti radi Rima. Vladni zastopnik je opominjal govornika, naj dinastije ne tira v debato. V nadaljnjih izvajanjih pa je vskliknil govornik: »Na katoliškem shodu vidimo fevdalno plemstvo, ki je vsikdar med zakletimi sovražniki ljudstva, potem nekaj plemenitaških dam in manjka le še »lepi Karl« z Dunaja (tu je govornik menil dra. Luegra.)

Ko je naslednji govornik, posl. dr. Eisenkolb, začel govoriti o procesijah, vstal je zastopnik vlade z izjavo, da razpušča zborovanje, radi protizakonitih dogodkov in neprestanih napadov na jedno v državi pripoznanih ver. — Med občinstvom je navstal silen krik in viharji »pfui-klici« so se razlegali. Vladnemu zastopniku so žugali s palicami in nikdo

progu, ker ga je bil cesarski dvor poslal nekam daleč v diplomatskih opravkih. Tako je Ivan došel v Zagreb, kjer sta mu stari oče in stara mati živela v svoji hiši. Tu je prvič videl svojo Lujizo. Ali to pot se ni seznanil žnjo, kakor je posneti tudi iz listov. Deklici je bilo tedaj petnajst let. Bila je hči uglednega grajskega Baltazarja Klenovića, človeka jako bogatega, učenega in v jožefinski dobi morda jedinega, ki se je očitno izrekal za novotarije cesarja Jožefa. Pozneje se ni več vtikal v javne stvari. Ali tu ni odločala toliko njegova jožefinska minolost, kolikor neka druga stvar. Bil je namreč na sumu, da je bil nekako v zvezi z odpadlim fratrom Martinovićem in tovariši njegovimi, ki so bili na Ogrskem s smrtjo kaznovani, ker so hoteli dvigniti upor v zmislu in duhu francoske revolucije.

Govorilo se je, da so našli pri njem celo zalogo katekizmov o človeških pravicah, ki jih je bil napisal Martinović. No, bodi sedaj kakor hoče, resnica je, da je Klemenović povsem odkrito govoril in priznaval svoja svobodoumna načela, branil Rousseau-ov nauk in Voltaire-ve misli, kakor ni skrival svojih simpatij za francosko republikansko vojsko, a še manje je skrival svojo antipatijo proti cesarski avstrijski vojski.

(Pride še.)

PODLISTEK

Pripovedovanja starega papirja.

Hrvatski spisal Šandor Gjalski. Poslovenil M. Čt-č.

Na to pismo je takoj njegov odgovor: »Ne boj se nič, duša — vse je v redu. Ne boj se zakona, dobro sem poizvedel in vsegre, kakor sva namenila. Sicer pa — čemu se že sedaj tareš s skrbjo? Mogoče je še, da ne bo vojne, da mi torej ne bo trebalo takoj k regimentu. Potem ostanem vse poletje in morda tudi vso zimo. Dotlej se moreš vsetako urediti, da nama ne bo trebalo postopati tako, kakor sem ti govoril. Ali — ako bom moral jutri oditi, potem storim še danes ono, kar sem ti rekel in v kar, duša, privoliš tudi ti, ko ljubezen najina tako hoče — moje življenje je odvisno od tega. No, nadejavja se, da ne bo tako. Že lanske zime se je govorilo o vojni. Bila si istotako v veliki skrbi in si mi pripovedovala, kako da je oče izvedel iz najzaupnejega vira, da je vojna gotova. Pa glej: zima je prošla in prišla je pomlad, a vojne ni bilo. Gospod Bonapart je, to je res, čuden gospod, ali odkar je cesar — se menda nekoliko pomiri. Ali pustiva to! Danes sva še skupaj, a kar nam donese jutrnji dan — eh — pripravljen sem na vse, kar si utegne domisliti. Na papirju ti vendar ne smem povedati vsega! Radi tega pridem nočoj na na-

se ni hotel pokoriti pozivu istega, naj zapusté vrt. Jeden zborovalec je zagnal proti zastopniku vlade čašo za pivo, a ga ni zadel, pač pa je zadel namestniščenega koncepista, Gindla, sedečega poleg vladnega zastopnika, da mu je čepica padla z glave. Napadalec niso mogli prijeti takoj. Na to so se zborovalci postavili v vrste in so odkorakali proti prostoru, kjer je bil katoliški shod. No, našli so vse dohode zgrajene po orožnikih. Potem je šel sprevod pred spomenik cesarja Jožefa, kjer so ob sviranju »Wacht am Rhein« na podnožje spomenika položili črno-rudeče-zlate zastave. Od tu so šli pred evangelijsko cerkev, kjer so priredili demonstracijo za gibanje »proč od Rima«.

Nadškof Posilović v Zagrebu je praznoval včeraj svoj 25. letni škofovski jubilej. Tem povodom je prebivalstvo iz glavnega mesta in zdežele priredilo impozantno manifestacijo ljubezni in spoštovanja do svojega višjega pastirja. Predsinoči je bila na čast jubilarja velika serenada, na kateri so sodelovala štiri pevka društva. Peli so tudi Hajdrihovo »Morje adrijansko«. Na pontifikalni maši je bilo zbranih 200 duhovnikov. Med istimi so bili: nadškof dr. Stadler, škof dr. Maurovič, namestni škof iz Djakova dr. Voršak in škof križevački Drohobekky. Jubilarju je došlo neštetihi čestitki. Sv. Oče mu je naklonil novih časti. Tudi od cesarja je došla čestitka.

Vatikanski glas o vprašanju zaveda sv. Jeronima v Rimu. Tudi rimski list »Voce della verita« je sedaj posegel v razburjeno razpravo in dokazuje, da se je potem, ko je bila izdana bula Nikolaja V., vedno rabilo ime Slavi ali Slavoni za označenje prebivalcev Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Črnogore in Istre. List dokazuje nadalje, da je bil hospicij ustanovljen samo za tiste Dalmatince, ki so slovanske narodnosti, ter nadaljuje:

Kdor je hotel biti upisan v kolegijalni kapitelj sv. Jeronima, moral je absolutno ne samo biti hrvatskega pokoljenja, temveč tudi popolnoma poznati hrvatski jezik. To dokazuje fakt, da, ko je kardinal Montalto za časa Frana Perettija, nečaka Siksta V., l. 1630 predložil kapitelju nekega Ivana Tomšiča, rojenega v Rimu, a slovenskega pokoljenja, da bi ga vsprejeli med kanonike kongregacije, se je le-ta zatekla k Sv. Stolici z zahtevo naj se isti odstavi od beneficije, kamor ga je bil že postavil viši svečenik, in je kongregacija svojo zahtevo utemeljila s tem, da Tomšič ne pozna slovenskega jezika. Sacra Rota (višji sodni dvor v nekdanji cerkveni državi) je odločila, naj se Tomšič odstavi, kakor se je tudi zgodilo.

Članek zaključuje: »Ali kaj treba še boljega dokaza, ko je isti razlagalec bule Nikolaja V., Dalmatince Jeronim Pastrizio, v znameniti pravdi, da-li imajo tudi kranjski Slovenci pravico do zavoda, svojerodno pisal odlok Sacre Rote od dne 18. febr. 1652, kateri pravi, da imajo samo Ilirci ali Dalmatinci, a ne laški, temveč slovansko-hrvatski, pravico biti vsprejeti v bolnišnico, bratovščino in kapitelj. Glasom dokumentov in splošne sodbe imajo le oni pravico do uživanja ugodnosti zavoda sv. Jeronima, ki so iz dalmatinske dežele, rodno Hrvati in ki poznajo popolnoma hrvatski jezik.«

Jedno — in glavno — izvira jasno iz teh izjav, in to je: da Italijani sploh — ne dalmatinski in drugi seveda še manje — nimajo nikakega prava do rečenega zavoda. Ne sme jih torej biti nikaka briga, ako se in kako ta zavod preosnovlja!!

Francozko-turški spor je stopil v nov stadij. Francozki poslanik je zapustil Carigrad. Od tam poročajo namreč, da je tamošnji francoski poslanik Constans dne 26. t. m. radi konflikta med Turčijo in Francijo zapustil Carigrad in se odpeljal v Pariz z orijentnim ekspresnim vlakom. Nekoliko pred odhodom je vsprejel sultanovega posebnega odposlanika, ki ga je na vsaki način hotel pregovoriti, naj bi ne odpotoval. Constans pa mu je odgovoril, da nikakor ne more trpeti kršenj formalnih sultanovih obljub, kakor jih je zakrivila vlada s sultanovim privoljenjem; dodal je še, da tu ne gre samo za jednostavno vprašanje plačila ter da je vsako nadaljnje pogajanje nemogoče. Constans je odpotoval, kljub vsemu nagovarjanju sultanovega odposlanika, in dosepe jutri zjutraj v Pariz. Francozki poslanik je zahteval namreč, da mu do dne 26. t. m. do 11. ure zjutraj turška vlada izpolni sultanove obljube; in ker se to ni zgodilo, prisiljen je bil izvajati

konsekvence. Vodstvo poslanštva je Constans izročil poslanštvenemu svetniku Bapstu, kateri pa nima polnomočja in bo nadaljne ponudbe turške vlade le direktno odposlal francoski vladi. Zastava na poslanstvu bo do Constansovega povratka visela na polovici droga.

Tržaške vesti.

Čudno postopanje. Rodbina Brandolin iz Rojana je imela sina v vojri mornarici, ki je bil zadnje čase nameščen na c. in kr. vojni ladiji »Planet«, ki je stajiska ladija v Carigradu. Dne 15. t. m. je rečena rodbina odposlala pismo svojev v Carigradu. Na to pismo niso dobili nikakega odgovora. Kar je prinesel »Piccolo« te dni vest, da je rečeni mornar v Carigradu — utonil. Morete si misliti, kakov strah in kaka žalost je navstala v rodbini. Ti ljudje so trpeli grozne muke, ker so tako rekoč obviseli med upom in strahom. Med upom, da se vest v »Piccolo« izkaže neresnično, in strahom, da odgovarja resnici. V tem obupnem stanju je eden članov rodbine minole nedelje hitel na vojaško mornarsko oblast, da bi izvedel kaj gotovega. Tu pa so mu potrdili grozno vest in mu vročilitudi omenjeno pismo z napisano opazko: »gestorben« (umrl!) Pojasnili so mu tudi, da je ponesrečenec s 3 drugimi tovariši vozil v čolnu po morju. Čoln da se je preobrnil vsled navstalega slabega vremena, zbok česar so vsi štirje padli v morje. Trojica njih so se rešili, Brandolin pa je izginil v valovju in ga še do sedaj niso našli.

Toliko o tem tragičnem dogodku. Ne moremo pa zamolčati, da je to jako čudno postopanje od strani mornarske vojaške oblasti, ker se jej ni zdelo vredno, da bi svoje ponesrečence obvestila o dogodivših se nesreči, tako, da so isti še le iz javnega lista izvedeli o tem in so morali še le sami prositi oblast, da jim je kaj povedala! To se nam ne zdi preveč obzirno, niti ne pijetno do moža, ki je v cesarski službi izgubil svoje življenje.

Tu bodi omenjeno še, da je bil pokojni, dokler je bil doma, zvest pevec društva »Zarja« v Rojanu. Bog mu podeli večni mir!

Žalostna in vesela znamenja! Pišejo nam: Človek, ki ima priliko, da vsaki dan hodi po mestnih in predmestnih ulicah tržaških, ki pa ne hodi samo opazovat lepe in grde palače, more opazovati žalostnih in veselih znamenj v našem mestu.

Žalostno znamenje za nas je n. pr., ko tu in tam, osobito na Greti in v Škorklija naletiš na slučaje, da stariši govore lep slovenski jezik, otroci istih pa odgovarjajo — laški!!

To je eno najžalostnejših znamenj v naših predmestjih! Kedo je kriv temu? V prvi vrsti nezavednost starišev, v drugi pa neznosno naše šolsko stanje!

Veselo znamenje pa je, da moreš, gredé po mestu, čuti cele gručice otročičev, ki govorijo med sabo v — slovenskem jeziku, česar ni bilo pred 30, pred 20 in tudi ne pred 10 leti!

Človeka kar iznenadja, ko je prišel v ta ali oni javni vrt v mestu, ter opazuje tam, kako se 8—14-letni otroci spoprijemljejo z malimi lahončki, ki — po izgledu svojih fantizovanih starišev — hočejo žaliti naše male!!

Kako razvneto se ti vrli naši otroci postavljajo v obrambo in ni redek slučaj, ko ta nežna bitja z vso ogorčenostjo zavračajo laške sramotilec slovenskega jezika! Dogodilo se mi je, da sem čul lahončke, ko so upili: »Vi ste ščavi, pojte na Kras!« A naši so odgovarjali: »Mi smo tu doma — vi pojte v Kalabrijo!« in pa: »Ako smo mi ščavi, je ščava tudi vaša kraljica!!« Ne pravim — Bog ne da, ker to bi bila huda laž —, da je v mestu že vse v redu od naše slovenske strani glede materinega jezika mej otroci, ali to lahko trdim, da napredujemo v tem pogledu še precej brzim korakom! Le tako naprej in pričakovati smemo boljše bodočnosti za našo narodno stvar v Trstu! One stariše pa, ki uče svoje otroke vse druge jezike — samo materinega ne — pa zaklinjamo, naj spoznajo svojo zmoto in naj ne delajo sramote sebi in škodo svojemu zarodu, da ne bodo preklinjali od naroda in še posebe od svojih lastnih otrok!

Bodimo torej ono, kar moramo biti: Slovenci! In skrbimo, da bodo naši otroci v slovenskem jeziku govorili med seboj.

V odgovor. Prejeli smo: Da se ne poročé, da sem res umrl — kakor je neka

dobra duša že v »Edinosti« od minolega ponedeljka pisala o meni, dovolite, da se po dolgotrajnem molku oglasim vendar enkrat! Svoječasno sem bil namreč res pisal, da bi bilo dobro, ako bi tržaška narodna društva priredila vsaj en izlet na Miljski hrib, kjer živi dobro naše ljudstvo in kjer bi nas sprejeli z odprtimi rokami.

Poizvedoval sem dalje, bi-li bil mogoč tak izlet in prišel sem do prepričanja, da je tak izlet za letos v resnici — nemogoč! — Okrajno glavarstvo v Kopru bi nam v svoji »veliki prijaznosti« do nas gotovo ne dovolilo takega izleta, osobito pa, ker bi Miljski župan gotovo strašil z — nemiri!

Izlet več društev na Miljski hrib, bi do nesel Miljski občini gotovo le dobička, ali kaj je dobiček, ko gre signorom le za to, da Slovanom mečejo polena pod noge?!

Z velikim, javnim izletom ne bo nič — pač pa bi morda lahko priredili zaseben izlet z navadnimi parobrodi!! Za tak izlet ni treba drugega, nego zasebne agitacije in stvar je gotova.

Drugega svéta ne vem in ga torej ne morem dati drugim!

Nagla smrt akademičnega slikarja. Včeraj je umrl v hotelu Volpich slikar Evgen Mettel z Dunaja, kateri je bil v jutro došel semkaj iz Opatije. Pokojnik bil je v službi nadvojvode Štefana. Kmalu po prihodu čutil se je slabega in je zato poslal po zdravnika; prišla sta dva in konstatirala, da je njegovo stanje precej nevarno. Dala sta mu neko zdravilo ter obljubila, da se popoldne povrne. Mettel pa je umrl, predno sta se zdravnika vrnila in sicer ob 6. uri popoldne.

Prošnja do usmiljenih ljudi. Nedavno temu smo bili apelirali na dobra srea, naj se vsmilijo siromašne Neže Kolmanič (Via Benvenuto št. 1, III.), čije mož je bil odšel iskat dela v Slavonijo a — ga ni našel. Kolmanič je prišla sedaj v naše uredništvo s prošnjo, naj se v nje imeu zahvalimo onim, ki so se je vsmilili vsled poziva v našem listu. Ker pa se jej mož do sedaj ni povrnil domov, jej ne preostaje drugega, nego da se z otročičem vrne v svoj rojstni kraj v Štiro. Ali ona je brez vsacega sredstva. Obrača se torej do usmiljenih sra še s to prošnjo, da jej pomorejo za potovanje.

Iz pred naših sodišč. Pred sodniki je stal včeraj 18-letni natakari pri Lloyd, Guido Arzoni, obdolžen, da je v noči med 23. in 24. junijem t. l. na parniku »Almisa« potovalcu Josipu Lazoviču pokradel iz kovčka 500 kron. Tatvina se je zgodila, ko je parnik plul iz Spljeta v Šibenik. V sobi, kjer je bil deponiran Lakovičev kovček, spal je razun Arzonija samo še 20-letni Lloydov uslužbenec, Ivan Ret, ki je pa glasom izpovedal njegovih predstojnikov, tako pošten, da ni možno misliti, da bi bil on zakrivil tatvino. Sum je letel na Arzonija tudi radi tega, ker je takoj, ko je prišel v Trst, nakupil več dragocenosti, med temi zlato uro z verižico in dva prstana z briljanti. Na podlagi teh podatkov je sodni dvor Arzonija, da-si je isti trdovratno zatrjeval svojo nedolžnost, spoznal krivim in ga obsodil na 6-mesečno težko ječo.

21-letni Ivan Krmac se je dne 12. julija t. l. sprl v Kopru z nekaterimi tovariši, kar ga je tako razkačilo, da je na javni ulici grozno preklinjal Boga in Mater Božjo. To vidé zbrala se je okolo njega množica radovednega ljudstva, vsled česar se je Krmac še huje razkačil in začel bití s pestjo po robu vodnjaka, da je imel vso roko krvavo. Tja došli redarji so zahtevali, da jim Krmac sledi v zapor, česar pa ni hotel storiti in so ga morali redarji nesti, on pa jih je med potoma seveda obspal z vsemi možnimi ne ravno preveč ljubeznjivimi naslovi. Bil je po redarjih s pestmi in nogami ter pozival okolo stoječe, naj ga iztrgajo iz rok redarjev. Sodni dvor ga je obsodil — kljubu temu, da je Krmac trdil, da je bil pijan, čemur pa so redarji oporekali — na 8-mesečno težko ječo.

24-letni Fran Grižon iz Dekani je bil 23. julija t. l. radi nekakega prestopka obsojen na 7-dnevni zapor. Prišedši iz zapora se je hotel maščevati na vsaki način in je zapisal na ulični tlak s kredom neko grdo zasramovanje Boga. Ko je videl, da se mu bliža neki orožnik, hotel je izbrisati, kar je napisal, a ni se mu posrečilo in orožnik ga je odvedel zopet v zapor. Sodni dvor je obsodil obtoženca radi zločina motenja vere na dvamesečno težko ječo.

Mihael Cah, je stal pred sodniki ob-

dolžen, da je svoji sinahi pretil se smrtjo, ker je brez njegovega vedenja prodala kravo, katero sta bila kupila skupno on in njegov sin, sinahin mož. Žena obtoženca in sinaha pa ste se na razpravi poslužili ugodnosti zakona in niste pričali proti Cahu, vsled česar je drž. pravdaik odtegnil obtožbo in je bil obtoženec oproščen.

Ivan Vergan in njegov sin Josip iz neke vasi pri Izoli sta bila obsojena, ker sta prodala zarubljeno živino in sicer dva vola, jedno kravo in dva prašiča ter porabila denar, ne da bi bila izplačala upnike. Ivan je dobil 5 dni, Josip pa 14 dni zapora.

Iz Amerike vračajoča se družina. V naše mesto je došla včeraj družina nekega ruskega kmeta: mož, žena in štirje otroci. Pred 9 leti je bil mož prodal vse svoje posestvo in se s ženo podal v Ameriko iskat si sreče. Ker pa je bilo življenje v Ameriki še hujše, nego doma, naprosil je tamošnjega ruskega konzula, naj ga odpošlje v — domovino. Tukajšnji ruski konzul je reval družini preskrbel stanovanje, dokler jo odpošlje na Rusko.

Strastna ljubezen. Neka gospica, imenom Viktorija B., stanujoča v ulici S. Filippa, prišla je včeraj na zdravniško postajo zdraviti si palec, katerega jej je bil njen ljubimec iz ljubosumnosti — obgriznil.

Babica, ki daje drugim doberizgled. Babica Marija Stabon iz Ločnika došla je v tukajšnje bolnišnico v oddelek za porodnice, ker se jej je zdelo, da bo nje lastni bližnji porod brzokone nekoliko nenormalen. Včeraj zjutraj pa je porodila nič manj, nego tri popolnoma zdrave dečke.

Dražbe premičnin. V četrtek dne 29. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Belpoggio 4, hišna oprava; Bazovica 114, krava; ulica Acquedotto 45a, mizarska oprema; ulica Petronio 2, hišna oprava; ul. St. Giusto 4, hišna oprava; ulica Fontana šte. 6a, hišna oprava; Roccol šte. 87, presič.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 19.3, ob 2. uri popoldne 18.8 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 753.2. — Danes plima ob 8.50 predp. in ob 8.21 pop.; oseka ob 2.24 predpoludne in ob 2.52 popoldne.

Darovi za »Narodni dom« v Trstu. Dne 21. avgusta t. l. izkazanih K 4316.23 Gospod Janko Trošt v Trstu dobiček iz razprodaje razglednic na veselici v Devinu in tomboli na Opčinah 8.70

Skupaj K 4324.93

Doneski za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metodija v Trstu: stava o srarosti med g. Vičičem in Čudvodom na sokolski slavnosti v Devinu 1 K, Škrinjar 2 K, katere so mu bile o ravno isti priliki naklonjene.

Prihodnjo nedeljo, dne 1. septembra t. l., nastopi »Slovansko pevsko društvo« v Trstu letos prvič z a se in sicer na vrtu šole družbe sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu. Ta opazka — za se — se bo morda marsikomu zdelo čudna; ali bila je velepotrebná. Lojalno in hvaležno treba priznati, da ga menda ni pevskega društva na tržaškem ozemlju, ki bi bilo letos tolikokrat nastopilo za — druge o raznih prilikah, kakor ravno »Slovansko pevsko društvo«! Kronika narodnih veselje je po velikem delu tudi kronika tega društva. Kolikor so mu sile dopuščale, podpiralo je »Slovansko pevsko društvo« razna društva se svojim sodelovanjem. Zato pa je dolžnost vsem društvom, brez vsake izjeme, in vsem rodoljubom, da vračajo milo za drago in da je podpirajo materialno in moralno. V nedeljo bomo videli, da-li so naše besede padle na plodna tla! Ta naša dolžnost, da podpiramo tudi to društvo, je tem ugodnejša, ker bo spojena s krasnim užitkom. Izvrsten je že glas, ki ga uživa to društvo. Za nedeljo pa je sestavilo obširen in zanimiv program, ki ga imamo že pred seboj in ga priobčimo prihodnjič enkrat! Dobri stari glas in program za nedeljo sta nam v poročstvo, da naše občinstvo počasti zaslužno »Slovansko pevsko društvo« z obilnim obiskom. Če je bila prošle nedeljo deviza za tri kraje — Devin, Opčine in Rojan — naj bo za prihodnjo nedeljo: k sv. Jakobu!!

Vesti iz ostale Primorske.

× Stavka v Nabrežini. Prejeli smo nastopno izjavo:

Slavno uredništvo lista »Edinost« v Trstu! Resnici v prilog in radi krivih govorov, ki krožijo, je naprošeno to slavno uredništvo, da priobči sledeče:

V Nabrežini je nehala stavka, ker so bili delavci v kamenolomih in kamenoseki odpušteni že dne 9. t. m. in so isti tudi vsprejeli odpusčenje ter je več njih odšlo v druge kraje iskat si dela.

Dotične delavske knjižice so bile izročene občinskemu uradu v Nabrežini.

Nabrežina, 27. avgusta 1901.

ODBOR

kamenoseških mojstrov.

× Šolska mizerija v Istri. Iz Plavij, okraja koperskega, nam pišejo: Nikdo ni še omečil v cenjeni »Edinosti«, da se je tu vršila komisija radi nesrečnega šolskega vprašanja v Plavjah. To vprašanje se vleče, kakor znano, liki morska kača in ne more priti do srečnega zvršetka vzlic vsemu hvalevrednemu prizadevanju naših poslancev, zlasti pa gg. dekana Kompareta in prof. Spinčiča. Ker pa vem, da mnogokateri zanima ta naša »afeta«, dovolite, da vam jaz sporočim par besedi.

Komisija je bila torej tu. Toliko je vendar dosegla interpelacija v deželni zbor. Ali žal, da vam ne morem ničesar pozitivnega povedati! Niti se nočem veseliti prehitro. To vem: nekaj je kuhala komisija in zdi se kakor da nekam prijetno duhti iz posode. Ali pokrita je in Bog ve, kaj nam pride iz nje. Če bi smeli verjeti temu, kar so govorili člani komisije, ne bo slabo. Ali, kakor rečeno: zapisnika nismo videli — a ti odločajo. Preživo nam je v spominu, kako se nam je godilo s komisijo v Sp. Škofiji — in zato ne verujemo ničesar in nikomur, dokler ne položimo svojega lastnega prsta na gotovo stvar.

Ali pripomniti moramo, da glede jednega člana komisije ne velja ta opazka, to je glede g. dekana in poslanca Kompareta, ki je bil tudi član komisije. Do njega moremo imeti popolno zaupanje. Saj je on vsikdar vnet in pravičen zaščitnik naših pravičnih zahtev. — Omenim naj še, da taka komisija bi se bila imela vršiti že pred dvema tremi leti, ali krajni šolski svet v Miljah je znal stvar tako sukati in odlašati, da še danes nimamo šole...

Mi pa hočemo vstrajati v tem pravičnem boju. Mi v Plavjah zahtevamo, kar nam gre! V namen šole smo že mnogo žrtvovali in šolo hočemo imeti!

(Opomba uredništva. V bolj umevanje stvari in v pristno ilustracijo šolske mizerije v Istri naj dodamo še mi par besed. V Plavjah imamo kriček izgled, kako mora narod naš opravljati pravi križevi pot za vsaki razred ljudske šole, kako mora tako rekoč se silo iz rok trgati nesrečnemu zistemu vsaki atom šolske izobrazbe, kako si mora z muko trebiti pot do višje stopinje v kulturi. To je nečuvstvo. Mesto da bi ljudstvo s palicami podili v šolo, mu jo odtežajo. Drugod morajo oblasti občine siliti in goniti, da si gradijo primerna šolska poslopja, tu v Plavjah pa imamo ganljiv izgled, kako si je to zapuščeno in revno ljudstvo zgradilo lepo šolsko poslopje, kakor nje ima le redka vas v Istri, zgradilo ne le brez vsacega impulza od strani oblasti, ampak v kljubaj istim: le iz sebe, gnano od želje po nauku! To se je zgodilo pred nekoliko leti, a poslopje še danes ne služi svojemu vzvišenemu namenu, ker ljudstvo ne more dobiti učitelja! Nočemo se spuščati v razloge, ki jih navajajo kompetentni faktorji, da bi opravičili svoj odpor proti šoli v Plavjah, ko čvkaajo vrabci na strehah, da je glavni vzrok ta, da vladajoča klika hoče kaznovati to vas dotlej, dokler ne prestopi v laški tabor! Da je ta občina v laških vrstah in da bi ljudje hoteli privoliti v vsaj deloma laški pouk — hé hé: že davno bi imeli učitelja! Žalostna, veležalostna je ta pesem o šolski mizeriji v Istri, kakor se nam kaže v pričujočem slučaju: ljudstvo, čuteče živo potrebo šole, si je zgradilo šolsko poslopje iz lastnih krvavih žuljev, brez vsake pomoči od občine in dežele, in leta minevajo in — nima šole. In kaj takega v proslavljeni dobi prosvete! Ako to ne vpije do neba, potem pa res ne vemo, kaj je še krivica na svetu.)

× Huda ura v Dutovljah. Iz Dutovelj nam pišejo: Dne 26. t. m. popoludne smo imeli tu grozen nalič. Med dežjem je udarila strela v hlev Andreja Šusteršiča h. št. 107 ter je ubila eno kravo. eno mlado telico in enega prašiča. Ena krava v istem hlevu pa je stala popolnoma nepoškodovana. To je hud udarec za ubogega kmeta, zlasti, ker ni bil zavarovan za živino. Sedaj vidijo naši kmetje, kako dobro je, če so zavarovani tudi za živino in ne samo poslopje. Banka »Slavija« rada vsprejema zavarovanja tudi za živino! Kmetje, zavarujte se za slučaj takih nesreč!

Dne 27. t. m. ob 6. uri in pol zjutraj je zopet udarila strela in sicer v stanovanje Štefana Tavčarja iz Godinje h. št. 5. In tu se je zgodila še groznejša nesreča: zadela je sina Andreja in ga poškodovala tako silno, da trpi grozne muke in da do sedaj še ni besedice spregovoril. — Bog nas varuj vsega zlega!

Dutoveljski.

× Odbor »Kmetijske in vrtnarske ter živinorejske družbe za Oreh in okolice« je nastopno sestavljen:

Anton Oblak, kmetovalec, predsednik; Peter Hrvatič, krčmar, blagajnik; Ivan Škerjan, kmetovalec, blagajnika namestnik; Fran Kocijančič, kmetovalec, svetovalec. Odborniki: Vincenc Renko mizar, Jakob Deško, Matija Kocijan, Jakob Lazar, Benedikt Sanein, kmetovalci.

Vesti iz Kranjske.

* Bralno društvo »Sloga« v Št. Vidu na Vipavskem priredi v nedeljo dne 1. septembra na dvorišču g. župana J. Bizjaka veselico z nastopnim vspeškom: 1. Volarič: »Slovenski svet, ti si krasan«, moški zbor. 2. Hašek-Hladnik: »Strunam«, mešan zbor s tenor-solo. 3. Juvanec: »Rožica«, moški zbor. 4. Nedved: »Nazaj v planinski raj«, mešan zbor. 5. Jakob Alešovec: »Euo uro doktor«, burka v enem dejanju. Začetek veselice ob 5. uri popoldne. Pred in po veselici slobodna zabava s plesom. Vstopnina na veselico 20 st., sedeži 40 st. Vsak plesni košček 20 st.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

O d b o r.

Vesti iz Štajerske.

* Pomiloščenje. Viničar Ivan Bratoša — kateja je porotno sodišče v Mariboru obsodilo na smrt, ker je umoril svojo lastno 12 let staro hčerko, jo razsekal in nekatere kose spekel in snedel — je od cesarja pomiloščen. Najvišje sodišče ga je obsodilo na dosmrtno poostreno ječo.

* Svojemu poročilu o shodu zaupnih mož v Mariboru daje »Dobrovina« tako le uvod: »Pravi slovenski shod, ne zborovanje liberalcev, ne klerikalcev, ne »naprednih«, ne »katoliških« kmetov: zbor Slovencev vseh stanov v obrambo pred narodnimi sovražniki je bil shod zaupnih mož dne 22. t. m. v mali — za to pretesni — dvorani mariborskega »Narodnega doma«. In po izrazu raznih nasprotujočih si misli, po vsestranskem razjasnilu položaja — blagodejna edinost! Edinost, sloga vlad prepričanja, da je naša nesloga naš grob, in ednoglasno sklenjena želja, da naj tudi slovenski državni poslanci na zunanji postopajo edini, da ne bo naše zastopstvo na Dunaju vlad in drugim strankam samo v zasmeh. Duhovnik, odvetnik, meščan, tržan, veleposestnik in kmet, vsi so se ločili v zavesti, da smo si s tem shodom okrepili svoje politično stališče in pridobili zopet vodilno luč v temi viharjev v naši borbi.«

Tako piše list, ki menda ni na glasu kakega posebnega »mračnjaštva« ali »nazadnjaštva«.

Razne vesti.

Je-li poskus samomora kaznjivo dejanje?

Najvišje kakor kasacijsko sodišče je odgovorilo na to vprašanje, da poskus samomora ni kaznjivo dejanje. Okrajno sodišče je nekoga, ki se je hotel umoriti, a so ga potem rešili, obsodilo radi prestopka proti osebni varnosti. Obsojene se je udal kazni, ali generalna prokuratura je uveljavila ničnostno pritožbo v varstvo zakona. Kasacijsko sodišče je sedaj razveljavilo razsodbo okrajnega sodišča, utemeljuje svoj sklep s tem, da § 431. kazenskega zakona govori o le osebni varnosti družega človeka, ne pa lastne osebe. Radi tega se samomor, oziroma poskus samomora, ne more

smatrati kaznivim dejanjem v smislu zakona. Samomorilec bi se moglo kaznovati samo tedaj, ako bi se svojim dejanjem prokrstil kako posebno dolžnost, n. pr. vojaško dolžnost.

Grozna rodbinska drama. V nekem selu na Ogorskem se je dogodila — kakor poročajo iz Budimpešte — grozna rodbinska drama. Neka Josipina Pepničky je uveljavila proti lastnemu možu ovadbo, da jo isti vedno pretepa.

Polie, oblast je prisodila možu dva dni zapora. Ali mož se je radi tega grozno maščeval. Ko je prišel iz zapora domov je zaporedoma večkrat ustrelil v svojo ženo, in še le potem, ko se je prepričal, da je res mrtva, je vstrelil še sebe v sence.

Grozna žaloigra iz čudnega razloga. V mestu Seint-Geneisu je živel stari Saintange Ferrand s hčerjo, zetom in dvema unukoma. Starec je hotel, da dečka morata postati poljedelca. Zet pa je bil proti temu, ker je hotel, da fantiča naj postane obrtnika, kakor je on sam. Radi tega je sklenil stari, da uniči vso rodbino. Nekega večera, ko sta mu hči in zet odšla iz hiše, pričakoval ju je na oknu s puško v roki. Prvega je, stopivšega z voza, ustrelil zeta, drugi strel pa je bil namenjen hčeri, ki se je tudi zgrudila mrtva na tla. Potem je stari šel iskat oba unuka, a ju, na srečo, ni našel v hiši. Sprožil je potem proti sebi in se usmrtil. In vse to radi tega, ker mu niso hoteli dopustiti, da mu unuka postanejo poljedelca. Čuden razlog za tako zločinstvo!

Pisemska pošta vladarjev. Pariški »Matin« piše: Papež dobiva na dan po 22.700 pisem in novin. V vaticanskih uradih ima 40 tajnikov posla »korespondencijo sv. Očeta«. Angleški kralj Edvard dobiva na dan po 4000 pisem in listov, dočim ruski in nemški cesar dobivata le po 400 pisem na dan, katerih večino pregledujeta sama. Cesar Fran Josip in kraljica Viljmina dobivata po 50 pisem na dan. Monakovski princ regent dobiva pisma največ od ljudij, ki ga prosijo za podporo.

Novo triaško podjetje za prirejanje pogrebcev je prevzela od gosp. Mozetiča gospa Ana Enei. Podjetje se bo nadaljevalo v istem duhu in bo na uslugo slovenskemu občinstvu, kateremu je toplo priporočamo. Pisarno in zalogo pogrebnih predmetov ima na piazza delle Legna št. 4.

Trgovina in promet.

Hrvatski milijonar Mihanović.

Kakor posnemamo iz hrvatskih listov, poseduje hrvatski milijonar Mihanović, kateri se baje s svojim podjetjem preseli iz Buenos Ayresa v Dalmacijo, 450 milijonov kron. Pomisliti treba pa, da si je Mihanović ves ta ogromni kapital znal pridobiti z lastnim delom in lastno pridnostjo. Ne dedščine, ne sreča, ne borzne špekulacije mu niso pri tem pomagale, iz česar se more sklepati, da ima Mihanović velikanski trgovski talent, s katerim se ne more meriti nijeden avstrijski trgovec in da bi bil njegov prihod semkaj ne samo za Hrvate in Jugoslovane, temveč za vso Avstrijo velikega gospodarskega pomena.

V prvi vrsti pa bo imel od tega korist hrvatski narod, kateremu bo Mihanović, ki je znan kakor odločen narodnjak, gotovo skušal pomagati. Mihanović se gotovo ne bo omejeval samo na parobrodstvo, temveč gotovo razširi svoje delovanje tudi na druge gospodarske stroke in bo močno upljal nagošpodarski razvoj vsega hrvatskega naroda.

Brzjavni in telefonski promet meseca avgusta 1901. — Na e. kr. brzjavni postajah poštnege ravnateljstva tržaškega bilo je meseca avgusta 1901 in sicer:

na Primorskem:

oddanih	47497
došlih	55541
tranzitujočih	153973
vseh brzjavk	257011

od teh jih odpada na Trst sam:

oddanih	31197
došlih	35455
tranzitujočih	137989
vseh brzjavk	204641

na Kranjskem:

oddanih	9426
došlih	12048
tranzitujočih	20766
vseh brzjavk	42240

Telefonski promet:

V interurbannem telefonskem prometu bilo je pogovorov v istej dobi:

v Trstu	1954
» Opatiji	344
» Pulju	150
» Ljubljani	202

V lokalnem prometu govorilo se je:

» Trstu	320000 krat
» Pulju	6882
» Gorici	7037
» Opatiji	2384
» Ljubljani	23235

Brzjavna poročila.

Francelja in Rusija.

MONTELMAR 27. (B) Predsednik

Loubet je vsprejel pred svojim odpotovanjem maira (župana) in municipalni svet, ki sta mu izrazila svoje čestitke glede njegove politike in obiska carja Nikolaja. Na nagovor maira je odgovoril predsednik Loubet, da je navzočnost carja Nikolaja v Dunkerque in Raimu toliko za Rusijo kolikor za Francijo najboljši dokaz, da je zveza teh dveh velikih narodov, ki sta si blizu se svojimi čustvi in svojimi interesi, mogočno poročstvo v zagotovljenje miru. Ta navzočnost dokazuje dalje, da vlada, ne glede na pripetljaje, navadne pod vlado svobode, s previdnostjo in trdnostjo sledi tradicionalni politiki Francije. Ob 11. uri zvečer je predsednik Loubet odpotoval v Pariz.

Dogodki v Kitaju.

LONDON 28. (B.) »Times« javlja iz Pekinga večerajšnjega dne: Li-Hung-Čang je danes prijavil starosti diplomatskega zbora, da je pooblastilo za podpisanje protokola došlo in je naprosil naj se določi termin, ko se podpisuje protokol. Edikt, ki prepoveduje uvažanje orožja je krožil danes med poslaniki. Treba še dveh nadaljnjih ediktov v popolnjenje protokola.

Javna zahvala.

Odbor »Tržaškega Sokola« zahvaljuje se povodom svojega izleta v Devin dne 25. avgusta t. l. tem potom najpriserneje vsem, ki so na kateri koli način pripomogli k dobremu vspehu istega, zlasti pa slavni občini devinski in nje načelniku, g. Miroslavu Plesu, kakor tudi slavnemu pevskega društvu »Ladja«, na častnem in prisknem sprejemu, bratskemu »Goriškemu Sokolu«, slavnim pevskim društvom »Nabrežina« v Nabrežini, »Kolu« in »Slovanskemu pevskega društvu« v Trstu na prijaznem udeležovanju ter sl. občinstvu, katero se je udeležilo izleta.

Na zdar!

Odbor »Trž. Sokola«.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoja

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia

(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago

iz prve roke.

Velikanska rastava pohištva in tapečarij. Izvenredno ugodne cene.

VILJEM DALLA TORRE

v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)

Moje pohištvo donese srečo.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva

vseh vrst.

TRST

TOVARNA:

Via Tesa,

vogal

Via Limitanea

ZALOGA:

Piazza Rosario št. 2

(šolsko poslopje)

in Via Ribergo št. 21

Velik izbor tapečarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurenca.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO

Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

„Peško društvo Zarja v Rojanu“
naznanja svojim članom, prijateljem in znan-
cem, da je njega bivši večletni člen

Fran Brandolin

vojnik vojne mornarice

dnè 18. avgusta t. l. v Carigradu na Turškem
nagroma in po nesreči umrl.

V Rojanu, dne 28. avgusta 1901.

Novo tržasko pogrebno podjetje se je premestilo

s pisarno in zalogo pogrebnih predmetov
na Piazza delle Legna 4.

To podjetje si je pred kratkim nabavilo
nove in elegantne vozove, potrebščine, in
obleke, vsprejelo v svojo službo novo in
praktično osonje ter vsprejema pogrebe ka-
teregakoli razreda po lastni tarifi.

Podjetje preskrbi tudi kolikorsikoli vozov
pri spremljevanju pogrebov na pokopališče.

V najem se odda

hiša in kréma z velikim hlevom, ležeča v
Lokvi ob skladovalni cesti, eventualno neko-
liko zemljišča. Več se poizve pri upravi
»Edinost«.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“,
Fran Benčiča v Trstu,
ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obnavlja vsake
lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago
kor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu-
in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo
po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se do-
gotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože
v vseh barvah.

Operater kurjih očes, (Kalistv
van specializist Giordani, ima svoj ambulatorij
Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6. pop.
ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstra-
nitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj
kompliciranih slučajih na poseben način in brez
nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju
1 krona, na domu 2 kroni.

Zaloga dalmatinskih vin iz last-
nih
kleti in istrski teran toplo priporoča cenjenim dru-
žinam, gg. krčmarjem in hotelirjem. Simeon Pav-
linović v Trstu, Via Chiozza 11.

Skladišče vina ulica Acquedotto št.
23. Prodaja vina v
sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na
delo in drobno franko na dom po najugodnejših in
konkurenčnih cenah.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih stro-
jev, motorjev na plin in brizgalnic
vseh vrst. Kovarska delavnica. Alojzij Schromek & C.
v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Prodaja vina „Ai Maestri“
v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaja
istrski teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter.
Rebula iz Brd po 32 nvč. liter. Vinski očet po 12
nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pri-
pravljene. Pivo I. vrste po 20 nvč. liter. Na debelo
po zelo ugodnih cenah.

Lepa in krasna viseča svetilnica (lampa) znamka
„Brilliant Meteor-Brenner“ tvrdke Dittmar na
Dunaju se po ceni prodaja. Naslov v naši tiskarni.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu,
Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolo-
nialij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše te-
stene, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako
nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na de-
želo na debelo in drobno. Ceniki franko.

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo
rabi „Durator“ ter žnjim 3—4
tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več
in jih voda ne obrabi. Cena jedni skatljici z navo-
dilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mi-
rodilnicah, specializiranih prodajalnicah, trgovinah z
usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoči, naroči naj
se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem
zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Mi-
chalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Prvo primorsko podjetje za
razpošiljanje in prevažanje pobištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.
Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje
pobištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na
najboljši način in po zmernih cenah. Nakla-
danje in prevažanje pobištva po železnici in
morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor
tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici
s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše
konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-
bojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in
kamor si boji.

Velika zaloga

po najnižjih
cenah. Nova
kolesa I. vrste od Kron
150—200, vže rabljene
kolesa po K 80, 90, 100.
Pneumatiki, dobre vrste K 9.—, Cevi K 5.—.
Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.

Največja novost!

Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon
dobro sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10
tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridržavala, 2 dvojna meha z okovi
od jekla, odprt klavirjat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik
krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najboljših okev, od niklja,
godba jednaka 2 korom, lahka priroba. Cena s solo K 9.— na ogled po
povzetju, ako ne ugaja, vrnem denar.

Najnovejše, velika novost!

Fotografski popolen stroj Kr. 3.80 s
kojim zamore napraviti vsak brez prej-
šne znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5
Cena kompletnega stroja z vsemi potrebščinami in navodilom s krasno skatljico Kr.
3.80 Velik stroj z objektivom in neštevilnimi potrebščinami Kr 6.—. Za zunanje na-
ročbe se zaračuna zaboj 70 vin.

M. Rundbakin — zaloga

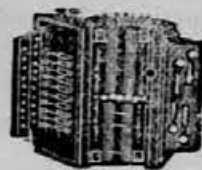
Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.

Ceniki gratis in franko.

K 18.

Neprekosljen v svojem delovanju,
najpripravniji šivalni stroj na
roko „The jewel“ šiva vsako snov,
debelo ali tenko in tudi najmoč-
nejše sukno in platno. Cela se-
stava je od železa in jekla, fino
poliran, s premenljivo na zobno kolo, šivan-
kami, posodico, ključem in potegovalcem vija-
kov, teža 5 kg. K 18.—. Singerjev za dvojno
šev 36.—

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Zaloga strojev in tehničnih priprav.

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjetij vseh vrst.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „OTTO.“

Motori na veter in vodno moč.

Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd.

Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle.

Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železnate traverse. Cement »Port-
land« in »Romano. Olja za kolesa in masti.

VELIKA ZALOGA

stiskalnice za olje in vino, čistilnice, rešetalnice, mlinov za zrna
mleti, slamoreznice, kakor tudi vseh poljedeljskih strojev.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

sè zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic
4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“

v Pregradi, Rogotce Slatina (Rohitsch-Saerbrunn).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST:
Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdoživla povsod.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolenjalij,

vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjega.

— Najfinjše testenine, po jako nizkih cenah,

ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja na-

ročeno blago tudi na deželo na debelo in

drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in

o zmernih cenami.

Teodor Slabanja

srebrar

v Gorici, ulica Morelli št. 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelo-

vanje cerkvenih posod in orodja. Pri-

pravo cerkvenega orodja olajšuje

revnim cerkvam s tem da daje tudi

na obroke. Obroke si pa preč. p. n.

gospod naročevalec sam lahko določi.

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih taba-
karnah tudi J. Kramar v Rojanu in
Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zra-
ven prodajalnice Smolars.)

Ustanovljen 1856.

Dr. Josipa Waldherr

zasebni izgojevalni zavod za dečke

Naslednik A. Haring

LJUBLJANA.

Izvrsten penzionist za učence srednjih

trgovskih in ljudskih šol, jako zdravi

prostori in lega, najpazljivejša in vestna

postrežba gojencev, popolno nadomestilo

starišev, zmerne cene.

Pripravljalni tečaj za trgovino.

Prospekti se pošljejo na zahtev franko.

Prijave se sprejemajo vsaki dan.

Začetek šolskega leta za dijake srednjih

in ljudskih šol dne 15. septembra; za

trgovske in pripravljaličarje pa 1.

oktobra.

Restaurant

SILBEREGG

Via Ghega št. 9 A.

najugodnejša gostilna

PLZENSKO PIVO SILBEREGG

po 24 novč. liter.

Namizna vina in v buteljkah

zajamčeno pristna

Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.

Kosila in večerje od 20. novč. više.

Pivo v buteljkah

iz zaloge

SILBEREGG (G. E. POHLY),

Via Zovenzoni št. 2.

Tam se nahajajo tudi najpristnejša

vina: opollo, istrsko črno in belo.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst.

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste
iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla;
velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene
pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali
udi brez gobe.

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega
kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do
najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne
spomenike.

Velika zaloga slanege ali žaganega mramorja
v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor
tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih
cenah.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije.

Sprejema vse v to stroko spadajoče
poprave, toliko za cerkve kolikor za
zasebnike. Velika in izbrana zaloga
latev za okvirje in drugih predmetov
po zelo nizkih cenah.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

Jestvin in kolonialnega blaga, delikates.
in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2.
nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem
najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

PODJETJE ZIMOLO - TRST

Prvo podjetje

za pogrebne svečanosti

ustanovljeno leta 1876.

Pisarna: Corso 41. Zaloga: ul. Istituto 15
Telefon št. 141. Telefon št. 145.

Sprejemajo se pogrebi v veliki gali in I.
II., III. IV. razreda; prevzaj mrličev v tu-
in inozemstvo; katafalki v cerkvah za po-
grebne svečanosti.

Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-
črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi.

Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in
najbogatejših; krst iz trdega lesa s ko-
vinskimi okraski z vloženo cinasto krsto
ali brez nje; lesenih krst; belo in črno
lakiranih; vencev iz umetnih cvetic v por-
celanu ali biserih.

Prodaja na drobno in na debelo oblek iz
atlasa organin, umetnih cvetic, napisov
zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih po-
p brthmdoneevreg. i